

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

TÜSİAD
YÖNETİM KURULU BAŞKANI
TUNCAY ÖZİLHAN'IN
34. GENEL KURUL AÇILIŞ
KONUŞMASI

22 Ocak 2004
SABANCI CENTER

TUSİAD AVRUPA SANAYİ VE İŞVERENLER KONFEDERASYONLARI BİRLİĞİ (UNICE) ÜYESİDİR.

İstanbul: Meşrutiyet Cad. No: 74 Tepebaşı 80050 İstanbul - Türkiye
Ankara : İnan Cad.No:39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara - Türkiye
Brüksel: 13,Avenue Gaulois, des 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C : 1250 24th Street, Washington D.C. 20037 USA

Tel: (90-212)249 19 29
Tel: (90-312)468 10 11
Tel: (32-2) 736 40 47
Tel: (1-202) 776 77 70

Fax: (90-212) 249 13 50
Fax: (90-312)428 86 76
Fax: (32-2) 736 39 93
Fax: (1-202) 776 77 71

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad.org

web sitesi: www.tusiad.org

Sayın Başkan, değerli üyeler, değerli basın mensupları

TÜSİAD Yönetim Kurulu adına hepinizi saygıyla selamlıyorum. Türkiye son yıllarda büyük bir dönüşümü, birkaç yıla sığdırmaya çalışan bir gündem yoğunluğu içinde yaşıyor. Buna hepimiz o kadar alıştık ki, belirli dönemleri geride bıraktığımızda, onlarla ilgili hafıza alanlarımızı boşaltıyoruz.

Türkiye 2000’li yıllara hem ekonomide, hem siyasette, hem de dış politikada on yılların biriktirdiği sorunlarla girdi. Bu sorunların zaman yitirilmeden çözülmesi, ülkenin önünün açılması bakımından hayati önem taşıyordu.

2001 Şubat Krizi ertesinde Türkiye, IMF’nin kapsamlı yardımıyla yeni bir yapısal uyum programı başlattı. “Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı” yapısal reformlara öncelik tanıyarak kendinden önceki uygulamalardan ayrıldı. Bu sayede, 2001 yılı, Türkiye için bir kriz yılı olmanın yanısıra bir reform yılı da olabildi. TÜSİAD, ekonomik programın uygulamaya koyulmasının ardından programda belirtilen yapısal reform taahhütlerini sıkı takibe alarak görüşlerini sık sık kamuoyuna ilettiler. Uyarılarını yalnız hükümete değil IMF’ye de yönelttiler.

TÜSİAD, yıl boyunca AB’ye adaylık sürecini ve uyum çalışmalarını yakın takibe aldı. Meclis, bu yıl içinde, geniş tabanlı bir uzlaşma ile Anayasa’nın 34 maddesini değiştirdi. Bu gerçekten çok önemli bir adımdı. TÜSİAD’ın aktif biçimde rol aldığı bir inisiyatif ile, 9 sivil toplum kuruluşu, Anayasa paketi üzerinde çalışmaların sürdüğü dönemde, bir gazete ilanıyla değişikliklere destek verdiklerini açıkladılar.

Aralık ayında gerçekleştirilen AB Laeken Zirvesi, Türkiye açısından olumlu mesajlar içeriyordu. Anayasa değişikliklerinin, Kopenhag Kriterleri’nin yerine getirilmesi doğrultusunda bir ilerleme olarak kaydedilmesi ve Türkiye’nin AB kurumlarının geleceğini tartışmak üzere oluşturulan yapıya dahil edilmesi, Türkiye’nin AB üyeliği sürecinde önemli bir aşama olarak değerlendirildi.

Bu dönemde, güncel ekonomik ve siyasi konulardaki faaliyetin yanısıra, bir yandan bilimsel rapor çalışmaları sürdürülürken öte yandan kurumsal gelişmeye yönelik yeni adımlar atıldı. UNICE üyesi sanayici örgütleriyle ve dünyadaki önemli ekonomik gelişme kutuplarıyla yatırım ve ticaret ilişkilerini artırma için dernek bünyesinden ayrı bir birim olarak, TÜSİAD International kuruldu.

2002 yılının ilk aylarında, yapısal reformların ilk olumlu sonuçları alınmaya başlandı. Faizlerin düşmesi ve dolar kurunun gerilemesi, üretim üzerinde olumlu etkiler yarattı ve ihracatçı sektörler başta olmak üzere, sanayi üretiminin artması sonucunda ekonomideki büyüme tekrar başladı.

TBMM, ağustos ayında, güç siyasi koşullar altında, Kopenhag Kriterleri’ni karşılamaya yönelik demokratik reformları yasalaştırarak, Türkiye’nin AB yolunda tarihi bir adım atmasını sağladı.

Erken seçim kararının ardından, 4 Kasım’da, Adalet ve Kalkınma Partisi sandıktan tek başına iktidar olarak çıktı. Meclis’e AKP dışında sadece Cumhuriyet Halk Partisi girebildi. Yeni hükümetin AB süreci ile ilgili kararlılığını ifade etmesi ve ekonominin seçim sürecini hasarsız atlattığı piyasaları da olumlu etkiledi.

Yılın TÜSİAD açısından ağırlıklı konusu yine AB üyelik süreciydi. Kopenhag Zirvesi öncesinde yürütülen lobi çalışmaları kapsamında TÜSİAD heyetleri, Madrid, Lizbon, Roma, Atina ve Paris'i birer kez, Brüksel ve Berlin'i ikişer kez ziyaret etti. UNICE'nin Sevilla ve Kopenhag Başkanlar Konseyleri'ne katıldı. Bu ülkelerin çoğunda başbakan düzeyinde gerçekleşen temaslara Türkiye'ye destek aradı.

Yine Kopenhag Zirvesi öncesinde, yurtiçinde, Mayıs ayında "Türkiye'nin geleceği Avrupa Birliği'ndedir" başlıklı bir ilan kampanyası ile kamuoyuna seslenildi. Yurt dışında ise Aralık ayında, Türkiye'nin AB üyelik müzakerelerinin açılmasına yönelik bir karar alınmasına destek sağlamak amacıyla 15 AB ülkesi ve 45 gazetede bir ilan kampanyası yürütüldü.

TÜSİAD, uluslararası toplumun uzun süredir çözüm beklentisi içinde olduğu Kıbrıs sorununu da, AB üyelik müzakerelerinde Türkiye'nin konumunun güçlendirilmesi, Kıbrıs Türk halkının refah ve huzura kavuşması, Türkiye'nin tüm dış ilişkilerinin sağlıklı yönde geliştirilmesi açılarından yakın takipte tutmaya devam etti. Kasım'da Kıbrıs sorununun çözümüne yönelik olarak Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Kofi Annan tarafından önerilen planla ilgili bir açıklama yapılarak, "AB'ye üyelik sürecinde Birleşmiş Milletler'in Kıbrıs önerisi dikkatle değerlendirilmelidir" görüşü vurgulandı.

TÜSİAD'ın kurumsal yapısı açısından 2002 yılının yeni oluşumları, Boğaziçi Üniversitesi ile birlikte kurulan Dış Politika Forumu, Sabancı Üniversitesi ile birlikte kurulan Rekabet Forumu'ydü.

2003 yılına ABD'nin Irak'a olası müdahalesi tartışmaları altında girdik. İktidara yeni gelmiş olan AKP hükümeti ile Bush yönetiminin arasında yaşanan birinci tezkere krizi, Türkiye ABD ilişkilerini gerilimli bir noktaya getirdi. Mayıs ayında New York ve Washington'da, ABD yönetimi ve finans çevrelerinin temsilcileri ile yürütülen temaslara ilişkilerin restorasyonu açısından önemliydi ve bizlere "hükümetin bir Ortadoğu vizyonu ortaya koyması ve kapsamlı bir politika geliştirmesi" gerektiğini gösterdi.

TÜSİAD'ın yıl boyunca, Irak konusunda, somut koşulları tahlil ederek dile getirdiği görüşler, bazen ilk anda tepkiyle karşılanırsa bile, kısa süre içinde yaşanan gelişmelerle, haklılığı teyit edilen bir noktaya geldi.

TÜSİAD, yıl boyunca AB üyelik sürecini, Kopenhag Siyasi Kriterleri ile uyum çalışmalarını ve yapılan değişikliklerin uygulamaya geçmesini yakın takibe aldı. 6. Uyum Paketi'nin Meclis'ten geçmesinin öncesinde, TÜSİAD, Haziran başında 12 kuruluşla birlikte "6. Uyum Paketini ve Türkiye'yi AB üyeliğine taşıyacak tüm adımları destekliyoruz" başlıklı ortak bir ilan yayınladı.

Yıl boyunca, Helsinki, Viyana, Brüksel, Londra, Atina, Varşova ve Roma'da yürütülen lobi faaliyetleri çerçevesinde, çoğu zaman başbakanlarla yapılan görüşmelerde, Türkiye'nin AB'ye uyum konusunda atmış olduğu adımlar anlatılarak tam üyelik müzakerelerinin başlamasının önemine dikkat çekildi.

2003 yılında TÜSİAD'ın Avrupa Birliği ülkelerinde yürüttüğü lobi faaliyetleri açısından önemli bir yenilik de, Brüksel temsilciliğimize bağlı olarak, Mayıs 2003'te Berlin Bürosu'nun, yıl sonunda da Paris İrtibat Bürosu'nun faaliyete geçmesi oldu. Bu iki büro, tam üyeliğe kadar geçecek süre içinde Alman ve Fransız kamuoylarını doğru bilgilendirmek;

Türkiye'nin Alman ve Fransız özel sektörü, medyası, ve siyasi yetkilileri ile kültürel çevrelerinde daha iyi tanınmasını sağlamak üzere kuruldu.

Ekonomik program dahilinde uygulanmakta olan sıkı maliye ve para politikaları sonucunda, artan güven ortamıyla birlikte, 2003 yılı ekonomik istikrar, yapısal iyileştirmeler ve büyüme doğrultusunda önemli kazanımların sağlandığı bir yıl oldu. Ekonomideki iyileşmenin yatırımlara ve istihdama yansımaları ise gerçekleşmedi.

Ekonomik gelişmeleri yakından izleyen TÜSİAD, olumlu gelişmelerden duyduğu memnuniyeti dile getirirken, ekonomik programa sadık kalınması, yatırım ortamının iyileştirilmesine yönelik çabaların hızlandırılması ve yapısal reformların tamamlanması konularındaki görüşlerini de kamuoyu ve yetkililerle paylaştı.

Yılın TÜSİAD açısından önemli bir diğer konusu da Avrupa ülkelerinin 2000 yılında, Lizbon'da, istihdam, ekonomik reform ve toplumsal uyum konularındaki hedeflerini belirleyerek oluşturdukları Lizbon Stratejisi oldu. TÜSİAD, alt başlıklarının Türkiye'nin ihtiyaç duyduğu reformlarla birebir örtüştüğü noktasında hareketle, Lizbon Stratejisi'ni gündemine aldı ve yıl boyunca da çeşitli vesilelerle Lizbon Stratejisinin alt başlıklarını mercek altına getirdi.

Bir başka önemli konumuz "eğitim"di. Kamuoyunun sıcak gündeminde yer alan Yükseköğretim Kurulu'nu ve yükseköğretime girişi düzenlemeyi amaçlayan yasa tasarıları yakından takip edildi. Sorunun çözümüne ilişkin ilkeleri ve somut önerileri dile getiren "Yükseköğretimin Yeniden Yapılandırılması: Temel İlkeler" başlıklı bir rapor kamuoyuna sunuldu.

Bu hafta başında kamuoyuna sunduğumuz Hukuk Devleti ve Yargı konusundaki raporumuz ise, liberal ekonomi ve liberal siyaset arayışlarımızdan sonra, Hukuk Devleti arayışımıza temel teşkil edecek bir rapor oldu.

Değerli üyeler,

Sizlere elden geldiğince kısaltarak yaptığım bu dökümün amacı hafızalarınızı tazelemek olduğu kadar geleceğe ilişkin analizleri de yerli yerine oturtabilmektir.

Dünya çok hızlı değişiyor. Oysa biz çoğu zaman bir gündem maddesiyle ne yazık ki gereğinden fazla uğraşmak zorunda kalıyoruz. Güncel ihtiyaçlara uymayan yönetim yapılarımız dinamik analizler yaparak proaktif bir biçimde hareket edemiyor. Sorunları çözüp gündemden çıkaramıyoruz.

Bu durum, bizim, hem yol gösterme, hem de çözüm doğrultusunda baskı unsuru olma rolümüzün önemini artırıyor. Tabii bu rolün layıkıyla yerine getirilmesi için hem güçlü olmak hem de bu gücü verimli ve etkin bir biçimde kullanmak gerekiyor.

TÜSİAD bunu bugüne kadar başarabilmiş bir kuruluş. O kadar ki, fazla tevazuya gerek duymadan, siyasetin günlük itiş kakışının ve üyelerinin günlük ihtiyaçlarının ötesine geçebilen bir perspektifle hareket eden TÜSİAD gibi birkaç kuruluş daha olsa Türkiye'nin gelişmesine çok daha güçlü bir ivme kazandırılabilirdiğini söyleyebiliriz.

Bu gerçeği 33 yıl önce gören, bu derneğin kurucularına bu bakımdan şükran borçluyuz. Bugünkü TÜSİAD'ın temelini atan onların vizyoner yaklaşımıdır. Daha sonra, "genç

başkanlar” olarak nitelenen TÜSİAD’da özellikle 80’li yılların ikinci yarısından itibaren görev alan başkanlarımızın da, bu vizyonun somutlanmasında, hayata geçirilmesinde büyük rolleri olduğuna inanıyorum. Kendilerine de huzurlarınızda şükran duygularımı ifade etmek istiyorum.

Bildiğiniz gibi, bu dönem görevi devrediyorum. 3 yıllık başkanlık hizmetimde, Başkanlar Konseyi’nde gerek kurucu başkanların gerekse genç başkanların vizyonlarından ve desteklerinden çok yararlandım. Yüksek İstişare Konseyi Başkanımız Sayın Muharrem Kayhan’ın şahsında hepsine içten teşekkür ediyorum.

Başkanlık TÜSİAD’da niceedir, “yalnız” sürdürülen bir görev değil. Yönetim Kurulu’ndaki arkadaşlarım yükümü ve sorumluluklarımı her zaman istekle paylaştılar. Bundan dolayı kendimi şanslı hissediyorum. Kendilerine şükran borçluyum.

Size biraz önce özetlemeye çalıştığım yoğun gündemin arkasında İstanbul, Ankara, Brüksel, Washington ve Berlin’deki TÜSİAD ekibinin geceyi gündüze katan yoğun bir emeği var. Genel Sekreterimiz Haluk Tükel’in şahsında tüm TÜSİAD ekibine, iç ve dış politika danışmanlarına şükranlarımı sunuyorum.

Kuşkusuz TÜSİAD, gücünü üyelerinden, yalnızca üyelerinden alan bir kuruluş. Başkanlar, yönetim kurulları, yetenekli profesyonel kadrolar varsa, bunları üyelerimizin derneğe, onun misyonuna yürekten inanç duymalarına, zamanlarını, uzmanlarını, kaynaklarını, fikirlerini bu inanç doğrultusunda derneğe tahsis etmelerine, dernek yönetimlerini güven ve inançla desteklemelerine borçluyuz. Bu nedenle burada bulunan ve bulunmayan tüm üyelerimize de bütün kalbimle teşekkür ediyorum.

Üyelerimizden ricam, TÜSİAD’a gözümüz gibi bakalım, bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da madden ve manen desteklemekten hiç geri durmayalım. Çünkü Türkiye’nin TÜSİAD gibi kurumlara çok ihtiyacı var.

Değerli üyeler,

Sözlerime son vermeden önce, önümüzdeki dönemle ilgili birkaç noktayı vurgulamak istiyorum:

Ekonomide sağlanan iyileşme hepimize umut veriyor. Ancak dışımızdaki hava koşulları sürekli değişebiliyor. Bu yüzden, bu uçağın pilotlarının sürekli rota kontrolü, sürekli ince ayar yapmaları gerekiyor. Gözlerini göstergelerden ayırmamaları ve uyarıları dikkate almaları zorunlu. Bakın bugün AB’de bile rekabet gücünü artırmak için sürekli yeni arayışlar var. Bunun en son göstergesi Lizbon Stratejisi. Bizim, “işler iyi” deyip rehavete kapılma şansımız yok.

Dışarıda sert ve değişken hava koşulları hüküm sürerken, içerde politik istikrarın ve uzlaşma ortamının korunması büyük önem taşıyor. Gerçek anlamda reform yapabilmek, yeni sistemin uzlaşma içinde uygulamaya konabilmesiyle mümkündür. Huzur bozucu suni gündemlerin ya da dayatmaların peşinde koşmaktan da, her yeniliğe kuşkuyla bakarak huzursuzluk yaratmaktan da süratle vazgeçmemiz gerekiyor.

Demokrasiyi batıya verilmiş bir taviz olarak gören yaklaşımları artık terk etmeliyiz. Batılı ölçüler içinde demokrasi ve insan haklarını, bunun gerektirdiği kurumsal ve yapısal

değişiklikleri, sivil toplumun gelişmesini ve yönetime katılmasını içimize sindirmek zorundayız. Kopenhag Kriterleri'nde ciddi uygulama örnekleri sergilemek zorundayız. Temel hak ve hürriyetler, hukuk devleti ve yargı alanlarında hala yapmamız gerekenler var. Türk halkı bu alanlardaki gelişmeleri fazlasıyla hak ediyor. Burada da rehavete yer yok.

Türkiye'de hukukun egemenliğini sağlamak zorundayız. "Burası Türkiye, burada her şey olur" yaklaşımına karşı mücadele etmeliyiz. "Burası bir hukuk devleti" diyebilmeliyiz. Yargının bağımsız ve temiz olması için mücadele etmeli, yolsuzlukların amansızca takip edilmesini sağlamalıyız. Bu yalnızca bizim itibarımız değil, toplumumuzun geleceğe güvenebilmesinin ve bu gelecek için çalışabilmesinin tek yoludur.

Kıbrıs gibi kangren olmuş dış politika sorunlarımıza yönelik çözüm arayışlarına saygılı olmalıyız. Kendi gibi düşünmeyenleri hain ilan etmeyi, en hafif ifadeyle, demokrasiye karşı saygısızlık olarak görüyoruz. Bazı komşularımızla ilişkilerimizin kazandığı olumlu ivmeden yararlanarak, birikmiş sorunlarımızın çözümünde adım atmalıyız. AB üyeliği gibi büyük dönüşüm projeleri, kapsamlı iletişim faaliyetlerini gerektirir. Özellikle üye ülkelerin kamuoylarına kendimizi anlatma çabalarına hız vermeliyiz.

Bütün bunları gerçekleştirmeye çok yakınız. Yeter ki, anlamsız ve verimsiz tartışmalar içinde kendimizi kaybetmeyelim. İstekli ve kararlı olalım. TÜSİAD, bize bir kol mesafesi kadar yakınlaşmış bulunan hedefimizi ve ideallerimizi gerçekleştirmek için var gücüyle çalışmaya devam edecek.

Hepinizi saygıyla selamlarken, bana ve arkadaşlarıma gösterdiğiniz güven ve verdiğiniz destek için bir kez daha teşekkür ediyorum.